

... alebo o pojmach „srdce“, „vnútorná modlitba“, „duchovný život“ a pod.

BOŽIE SLOVO:

(Jak 12,12-17)

Čítanie z listu svätého apoštola Jakuba: *Hovorte a konajte ako tí, čo majú byť súdení podľa zákona slobody!* ¹³ *Súd bez milosrdenstva čaká totiž toho, kto nepreukázal milosrdenstvo. Ale milosrdenstvo sa vyvyšuje nad súdom.* ¹⁴ *Bratia moji, čo osoží, keď niekto hovorí, že má vieru, ale nemá skutky? Môže ho taká viera spasit?* ¹⁵ *Ak je brat alebo sestra bez šiat a chýba im každodenná obživa* ¹⁶ *a niekto z vás by im povedal: "Chodte v pokoji! Zohrejte sa a najedzte sa!", ale nedali by ste im, čo potrebujú pre telo, čo to osoží?!* ¹⁷ *Tak aj viera: ak nemá skutky, je sama v sebe mŕtva.* Počuli sme Božie slovo!

KATECHÉZKA:

(na doplnenie www.inky.sk, úvahy/katechézy č. 544, 517, 500, 499)

V legendárnom stredovekom návode na opravdivý život s Bohom, známom pod menom *Oblak nevedenia*, autor (ktorého meno sa nám, žiaľ, nezachovalo) o niektorých inak horlivých kresťanoch píše: „Je veľmi dôležité byť nesmierne opatrný v spôsobe, akým veci chápeme, aby sme to, čo bolo myslené duchovne, tak aj rozumeli a nebrali to doslovne. [Niektorí totiž] čítajú alebo počujú o tom, že by sme mali vo svojej mysli zanechať ‚vonkajšie‘ činnosti a jednať iba ‚vnútorne‘. A pretože nevedia, čo táto ‚vonkajšia‘ činnosť znamená, robia to zle. Obrátia totiž svoju telesnú myseľ do vnútra svojho tela, čo je vec neprirodzená. Vo svojej duševnej fantázii prenikajú ku hviezdám, robia diery do neba a hľadajú cez ňu, predstavujú si Boha podľa svojich záľub, dávajú mu bohaté rúcha a usádzajú ho na trón. Pochop, že nemá žiaden zmysel sťahovať sa sám do seba“ (krátené).

Aj dnes používame pojmy ako „duchovný život“, „srdce“, „vnútorná modlitba“. A aj dnes je tak ľahké porozumieť týmto pojmom úplne zle, práve tak zle, ako o tom hovorí Oblak nevedenia. A tak, keď počujeme o tom, že sa máme modliť „v srdci“ – tak sústredíme svoju pozornosť na svoju hrud', na svoje fyzické srdce, snažíme sa do tohto miesta akoby stiahnuť svoju pozornosť a niečo tam akoby cítiť, prežívať – veď nie je práve tam, v hrudi, to miesto, o ktorom vravíme, že „Boh prebýva v našom srdci“? Výsledkom potom môže byť niečo až tak groteskné, ako je mormónske pálenie v hrudi, akýsi pocit napätia a brnenia, ktorý považujú za prejav Ducha Svätého a potvrdenie pravosti toho, čomu veria. Alebo ako diskusia na jednom internetovom fóre, kde jeden človek vážne uvažoval nad tým, ako to potom je, keď človeku transplantujú srdce – je ešte sebou, alebo niekým iným? A čo Boh, ktorý v jeho srdci bol...? Alebo hovoríme o „vnútornej modlitbe“ a zase si predstavujeme niečo podobné, zase sťahujeme svoju pozornosť kamsi do vnútra svojej mysle, hrude či hlavy, v praxi do sveta svojej fantázie a predstavivosti, presne, ako to autor Oblaku opísal pred stovkami rokov. A keď počujeme o „duchovnom živote“, chápeme pod tým zase akýsi „nehmotný“ život, odohrávajúci sa len v našej mysli. Výsledkom je „kresťanstvo“, ktoré je fantazírovaním, snívaním, naháňaním sa za pocitmi a „vnútornými zážitkami“, odtrhnuté od sveta, od ľudí, od Cirkvi, od všetkého – s falošným pocitom toho, že sme objavili tú „tajomnú gnózu“ (porov. katechézka 103/660), ktorá nás priviedla priamo pred Boží trón, ako si to možno už aj predstavujeme. Autor Oblaku v tom má jasno: „Pri tomto klamaní seba [títo ľudia] si predstavujú, že v mieri nazerajú Boha. V srdciach majú len prázdnotu a hriech, spôsobované ich výstrednými praktikami. Diabol často klame ich sluch pútavými zvukmi, zrak svetlom a zábleskami, čuch nádhernou vôňou. Prevracajú prirodzený poriadok vecí a s falošnou chytrou vystavujú svoju myseľ zbytočnému úsiliu, až sa nakoniec pomiatnu“ (krátené). No, ruku na srdce, na koľko takýchto viac či menej strelených vyšinutých ľudí ste už aj Vy sami medzi tzv. „obzvlášť zbožnými“ ľuďmi narazili? Aj hej, že?

V Biblii a teda aj v kresťanstve „srdce“ = celý človek, vrátane svojho najhlbšieho ja. „Duchovný život“ = Boží život, znova zahrňujúci všetko, celý náš život a celé naše bytie. A „vnútorná modlitba“ je modlitba „vnútorného človeka“ – čiže toho, ktorým nás Boh v krste znovustvoril, Božieho človeka na obraz Krista, na rozdiel od „vonkajšieho človeka“, ktorým je naše Ego. Modliť sa srdcom potom znamená modliť sa celým svojim bytím – myšlienkami, slovami, skutkami, životom, všetkým. Modliť sa „vnútorne“ znamená takisto sa modliť celým svojim bytím – myšlienkami, slovami, skutkami, životom, všetkým, avšak už nie z Ega, ale z Krista, v Duchu, z celej hĺbky, výšky i šírky nového Božieho človeka, ktorý nie že je niekde „v nás“, ale ktorým sme sa stali, ktorým skutočne sme, celí a úplne! A nakoniec „žiť duchovne“ znamená žiť *božsky, božo* – znova celým svojim bytím – myšlienkami, slovami, skutkami, životom, všetkým.

A tak, paradoxne, „vnútorný človek“ jestvuje „na povrchu“, žije a koná v hmotnom svete, my sami ním sme a učíme sa ho aj naozaj žiť a konať ho, strhávajúc zo seba ohavnú masku Ega a ilúziu *sebectva*, ktoré ho pred nami až doteraz skrývali. Všetko je vtelené. Tak, ako sa Boh vtelil, tak, ako sa moje telo stalo Jeho Telom a telá mojich bratov a sestier sa rovnako stali tým istým Jeho Telom, pretože si nás obliekol a vzal za svoje Telo (a to celých, s našim *duchom, dušou i telom*, ako vraví apoštol Pavol) – tak aj náš „duchovný život“, čiže *Boží život, zbožštený život*, darovaný nám Bohom, je rovnako vtelený. Neodohráva sa niekde v našej mysli. Nie je to vec fantázie či predstavivosti (s malou výnimkou pri niektorých technikách rozjímania). Duchovný život je *život, celý život* v jeho úplnosti. Vnútorný človek je *celý človek*, celé naše ja v celej jeho úplnosti – a to isté značí aj slovo „srdce“. A preto aj kresťanstvo nie je nejaká technika či únik, ale ten *najzemitější, najkonkrétnejší* a vskutku *najprirodzenejší* a *najtriezvejší* spôsob plného, v realite pevne zakoreneneho života.

UVAŽOVANIE

Že je tento problém starý ako samo kresťanstvo, naznačujú už slová apoštola Jakuba z úvodu dnešnej katechézky. Už vtedy boli ľudia, pre ktorých viera nebola opravdivým životom v opravdivom svete, ale len akýmsi *fantazírovaním*, čímisi, čo sa odohrávalo len v ich myšliach, odtrhnutých od sveta. Aj apoštol Pavol narazil na ten istý problém, keď o ňom píše do Solúna: „*Počívame, že medzi nami niektorí žijú neporiadne, nič nerobia, iba sa zháňajú za zbytočnosťami*“ (2 Sol 3,11).

Uvedomme si, že vtelením Boha sa aj duchovný život stal v samej svojej podstate vtelený. Jeho jadrom nie sú zjavenia, extázy, vytrženia či podobné mimoriadne veci – hoci aj tie sa objavujú a Boh ich z času na čas udeľuje. Ľudia, ktorí ich zažili – Terézia Veľká, Katarína Sienská, Hildegarda z Bingenu či Faustína Kowalska – to všetko boli ľudia, ktorí mali onú „vtelenú fázu“ už dávno osvojenú, zvyčajne to boli rehoľníci a rehoľníčky, ktorí svoj život dávno predtým zasvätili Bohu, službe Cirkvi, službe chudobným, ohlasovaniu Evanjelia, vyučovaniu či iným službám, ktorými Krista Vteleného uctievali, milovali a slúžili Mu. A tieto zážitky, ktoré im Pán daroval, boli už len *čerešničkou na torte* ich plne vteleného a zemitého duchovného života, jeho takpovediac završovaním.

Preto ak chceme začať skutočný život s Pánom Ježišom Kristom, začnime – paradoxne! – „od tela“ v antickom zmysle tohto slova. Začnime od obyčajného vonkajšieho hmatateľného života. Začnime vidieť Krista Vteleného v nás a ľuďoch okolo nás. Začnime ho v tomto jeho Tele – v Jeho konkrétnych údoch! – milovať. Začnime Mu v týchto Jeho konkrétnych údoch slúžiť. Učme sa cítiť si ho a uctievať v tomto Jeho Tele, klaňať sa Bohu, vtelenému v našom najbližšom okolí, nie nabubralými slovami a ohýbaním svojho tela, ale opravdivou láskou, pozornosťou, tpežlivosťou, obetavosťou... Toto je počiatok ale aj jadro *vnútorného duchovného života*, čiže kresťanstva!

OTÁZKA:

Nakoľko tak už vidíte svet a žijete svoj život? Aké prekážky duchovného života vidíte, čelíte im?